

- P E R S B E R I C H T -

Boeren, burgers en buitenlui betrokken bij het landschap
Margraten winnaar prijsvraag 'Het landschap Ben Je Zelf'

De Limburgse gemeente Margraten is winnaar van de landelijke prijsvraag 'Het Landschap Ben Je Zelf' van Landschapsbeheer Nederland. Volgens de jury investeert de gemeente samen met de bewoners in tal van ontwikkelingen die gericht zijn op het behoud en herstel van het landschap. De juryvoorzitter Yttje Feddes, Rijksadviseur voor het Landschap feliciteerde de gemeente met de voorbeeldige wijze waarop zij met de bewoners geïnvesteerd heeft in de beeldbepalende hoogstamboomgaarden rond de dorpen. De prijs van 10.000 euro en een ballontocht boven het buitengebied van de gemeente is op 14 oktober uitgereikt aan wethouder Armand Opreij tijdens het symposium "Het Landschap Ben Je Zelf". De dag, georganiseerd door Landschapsbeheer Nederland, stond in het teken van de betrokkenheid van bewoners bij het beheer van landschap. De gemeente gaat het geldbedrag besteden aan een nog nader te bepalen bewonersinitiatief in het landschap.

De jury heeft bij de beoordeling gelet op de wijze waarop gemeenten bewoners bij het beheer van het landschap betrekken en daar ondersteuning in bieden. Een belangrijk criterium was ook in hoeverre deze inspanningen tot concrete resultaten in het landschap hebben geleid. Margraten is gekozen uit een totaal van 12 genomineerde gemeenten: één uit iedere provincie. Deze nominaties zijn gedaan door de provinciale organisaties landschapsbeheer.

Margraten ontvangt de prijs omdat ze met de bewoners enorm geïnvesteerd heeft in de beeldbepalende hoogstamboomgaarden rond de dorpen. De fruitteelt is en was (hoogstam) een belangrijke bestaansbron in Margraten. De laatste 20 jaar is er in de buitengebieden van Margraten enorm geïnvesteerd in het behoud en herstel van karakteristieke en voor de dorpen heel beeldbepalende hoogstamgaarden. Daarmee heeft Margraten, die het hoogste aantal fruitbomen in Nederland telt en zich profileert als 'Fruitigste gemeente', een ijzersterke troef in handen. Nergens in Nederland bloesemt het voorjaar zó vroeg en zo massaal als hier.

De stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg, IKL die in Limburg de gemeente Margraten voordroeg, stelt dat er een veelvoud van partijen met uiteenlopende belangen en interesses die zich in deze gemeente met passie inzetten voor het landschap. Mensen weten dat ze wortels hebben in dit landschap en dragen dit ook op inspirerende wijze uit.

Volgens IKL weet deze landelijke gemeente als geen ander dat de identiteit van het landschap niet alleen tot uitdrukking komt in de landschappelijke karakteristieken, maar evenzeer in de betrokkenheid van boeren, burgers en buitenlui bij het lees- en beleefbaar houden van het landschap. In de afgelopen 20 jaar zijn er in het buitengebied van Margraten door bevroegen bewoners diverse richtinggevende initiatieven ontplooid op het behouden en versterken van de cultuurhistorische, ecologische en landschappelijke kwaliteit. Tekenend noemt zij ook het doorzettingsvermogen en de creativiteit waarmee de partijen bruggen slaan naar de gemeente en vice-versa. De inzet varieert van landschapsbeheer (knotacties, snoei van fruitbomen, hakhoutbeheer, aanleg van erven en boomgaarden, een snoeibrigade van hoogstameigenaren, een landschapsfonds, opschoonacties), maatregelen voor bedreigde planten en dieren (herstel van leefgebieden voor de geelbuikvuurpad, verbetering nestgelegenheid uilen, biotoopbeheer voor hamster. Daadwerkelijk beheer van het plaatselijk erfgoed (herstel van ingangspartijen van onderaardse kalksteengroeven, kruisen en kapellen en waterputten, maar ook een cursus waarin ouderen het "tuunen" van hagen overdragen aan nieuwe generaties. Maar evenzeer voorlichting en educatie die vorm krijgt in het daadwerkelijk herstel van ommetjes rond het dorp, adoptieprojecten voor scholen, kersenevenementen, bewoners die maatschappelijke stages in natuurgebieden begeleiden en de wijze waarop amateur-geologen bezoekers vanuit heel Nederland in de dagbouwgroeve 't Rooth wegwijzen maken in de ontstaansgeschiedenis van het krijtland en de verrassende wereld van de fossielen.

Tenslotte kunnen ook nieuwe projecten rekenen op medewerking van de gemeente. Daarbij kan het gaan om een onderzoek naar de bestaande en verdwenen (historische) paden door de samenwerkende heemkunde organisaties van Margraten. Terecht stelt dit verband dat dit de oudste monumenten zijn van de gemeente. Uit onderzoek blijkt dat Margraten nu nog 461 wegen en paden telt: 81 minder dan zeventig jaar geleden. Het oude wegensstelsel kan de liefhebber van het landschap naar heel veel interessante gebouwen, elementen, plekken en anekdotes voeren. De gemeente wil de eigen wegen weer openstellen en is met particulieren die paden bezitten weer in gesprek.

IKL is in haar voordracht van mening dat er een optimaal gebruik is gemaakt van de op gang gebrachte informatiestroom tussen gemeente en bewoners. Waar mogelijk ondersteunt de gemeente initiatieven. Kortom, de ambitie van bestuur en ambtelijk apparaat om bewoners centraal bij het gebruik, herstel en de beleving van het landschap te stellen is hier geen loze kreet.

Voor meer informatie over de prijsvraag : Landschapsbeheer Nederland 030-2345010: Gerrit-Jan van Herwaarden 06- 15495794

Voor de regionale pers : stichting IKL 0475 -386 430